

Uchwała z dnia 22 października 2002 r., III CZP 61/02

Sędzia SN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

Sędzia SN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

Sędzia SN Barbara Myszka

Sąd Najwyższy w sprawie ze skargi wierzyciela Skarbu Państwa (Naczelnika Urzędu Skarbowego w C.) na czynności Komornika Rewiru II przy Sądzie Rejonowym w Chrzanowie w sprawie II Km (...) przeciwko "A.", spółce z o.o. w C. o egzekucję świadczenia pieniężnego, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 22 października 2002 r., przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Iwony Kaszczyszyn, zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 1 lipca 2002 r.:

1." Czy obciążenie dłużnika kosztami czynności egzekucyjnych podjętych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji uzasadnia obciążenie go pełnymi kosztami egzekucji sądowej, w wysokości określonej w art. 49 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz U Nr.133, poz. 882 ze zm.) i na zasadach z art. 59 ust. 1 tej ustawy, co do roszczenia objętego administracyjnym tytułem wykonawczym po przekazaniu Komornikowi sądowemu dalszej egzekucji tego roszczenia w oparciu o art. 773 § 1 k.p.c., ?

2. w razie negatywnej odpowiedzi na zagadnienie prawne przedstawione w punkcie 1 – w jakim zakresie dłużnik winien być obciążony kosztami postępowania egzekucyjnego w administracji, a w jakim kosztami kontynuowania tej egzekucji przez komornika sądowego?"

podjął uchwałę:

Komornik, który na podstawie art. 773 k.p.c. przejął dalsze prowadzenie egzekucji świadczenia pieniężnego stwierdzonego administracyjnym tytułem wykonawczym, pobiera od dłużnika – na zasadach określonych w art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 133, poz. 882 ze zm.) – całą opłatę egzekucyjną w wysokości przewidzianej w art. 49 tej ustawy.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 17 września 2001 r. Komornik Rewiru II przy Sądzie Rejonowym w Chrzanowie umorzył postępowanie egzekucyjne z wniosku Urzędu Skarbowego w C. przeciwko „A.”, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C. wobec zapłaty całej należności oraz ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 45 i 59 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 133, poz. 882 ze zm. – dalej "u.k.s.egz.") odpowiednio w kwocie 2415 zł i 4904,99 zł.

Po rozpoznaniu skargi na czynność komornika Sąd Rejonowy w Chrzanowie postanowieniem z dnia 12 lutego 2002 r. uchylił powyższe postanowienie w części ustalającej koszty postępowania egzekucyjnego w wysokości przewyższającej kwotę 4904,99 zł, a w pozostałym zakresie skargę oddalił. Zdaniem Sądu Rejonowego, komornik uprawniony jest do ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego w pełnej wysokości (21% wyegzekwowanego roszczenia) wówczas, gdy prowadzi egzekucję od początku. Jeżeli natomiast przejmuje do dalszego prowadzenia egzekucję administracyjną i prowadzi ją łącznie z egzekucją sądową na podstawie art. 773 § 1 k.p.c., to może ustalić te koszty jedynie w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy pełną opłatą stosunkową (21%) i opłatą w wysokości 7% pobieraną przy wszczęciu egzekucji. Wobec tego, że dłużnik obciążony został opłatami za czynności egzekucyjne dokonane w postępowaniu administracyjnym, pobieranie dodatkowo opłaty jak przy wszczęciu egzekucji sądowej oznaczałoby podwójne obciążenie go tymi opłatami. Dlatego też niezasadnione jest, zdaniem Sądu Rejonowego, pobieranie opłaty, o jakiej mowa w art. 45 ust. 1 ustawy, wynoszącej 7%.

Przy rozpoznawaniu zażalenia Komornika od powyższego postanowienia Sąd Okręgowy w Krakowie powziął poważną wątpliwość prawną przedstawioną

w sentencji postanowienia. Zdaniem Sądu Okręgowego, podwójne obciążanie dłużnika opłatą egzekucyjną pobieraną przy wszczęciu egzekucji może nasuwać zastrzeżenia, jednak brzmienie art. 59 u.k.s.egz. przemawia za zasadnością takiego rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje: (...)

Jak wynika z dokonanych w sprawie ustaleń, doszło do zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej do tej samej rzeczy lub prawa majątkowego, co spowodowało wydanie przez Sąd Rejonowy w Chrzanowie postanowienia w trybie art.773 k.p.c., przekazującego dalsze łączne prowadzenie egzekucji komornikowi sądowemu. W takim wypadku, stosownie do art. 774 k.p.c., organ, który przejął dalsze łączne prowadzenie egzekucji, postanawia, w trybie dla niego właściwym, o kosztach czynności egzekucyjnych dokonanych przez oba organy egzekucyjne.

Zasadniczy problem przedstawiony przez Sąd Okręgowy sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy koszty egzekucji świadczenia pieniężnego w takim wypadku obejmują zarówno koszty czynności egzekucyjnych dokonanych w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym przed przekazaniem dalszej egzekucji komornikowi, jak i opłaty pobierane przez komornika sądowego w pełnej wysokości. Rozstrzygnięcie tej kwestii wymaga rozważenia rozwiązań prawnych zawartych w ustawach, regulujących zarówno postępowanie egzekucyjne w administracji, jak i egzekucję prowadzoną przez komorników sądowych.

Kwestię kosztów administracyjnego postępowania egzekucyjnego reguluje ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968 ze zm.). Ogłoszenie jednolitego tekstu ustawy już po dacie, w której ustalone zostały koszty egzekucji, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia prawnego, podobnie jak fakt trzykrotnej już nowelizacji, jak wynika bowiem z art. 64 § 1 ustawy, pobierane są opłaty za poszczególne czynności egzekucyjne. W związku z tym obciążono dłużnika za czynności egzekucyjne dokonane przed przekazaniem egzekucji komornikowi sądowemu.

Koszty egzekucji sądowej reguluje ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji. Również ta ustawa była nowelizowana, ostatnio ustawą z dnia 18 września 2001 (Dz.U. Nr 130, poz. 1452), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2002 r., jednak jak wynika z art. 8 ustawy nowelizującej, do czynności egzekucyjnych rozpoczętych przed jej wejściem w życie stosuje się

przepisy dotychczasowe. Należy zatem mieć na względzie przepisy zawarte w rozdziale 7 ustawy, które dotyczą opłat egzekucyjnych. Jak wynika z treści art. 43 u.k.s.egz., opłaty egzekucyjne pobiera się za prowadzenie egzekucji. Ten sposób uregulowania odróżnia egzekucję sądową od egzekucji administracyjnej, w której – jak wskazano wyżej – opłaty pobiera się za poszczególne czynności egzekucyjne, prowadzenie egzekucji sądowej podlega zaś jednej opłacie, niezależnie od tego ile i jakich czynności egzekucyjnych w jej toku dokonano. Opłata ta wynosiła w dacie wydania zaskarżonego postanowienia komornika 21% wartości egzekwowanego świadczenia (zgodnie z obecnym brzmieniem art. 49 u.k.s.egz. opłata ta wynosi 15%). Sposób jej pobierania regulowały przepisy art. 45 i 59 u.k.s.egz. Zgodnie z art. 45 ust. 1 u.k.s.egz., przy wszczęciu egzekucji komornik pobierał od wierzyciela część opłaty stosunkowej w wysokości 7% wartości egzekwowanego świadczenia. W rozpoznawanej sprawie tej części opłaty nie pobrano, ponieważ komornik prowadził egzekucję w dalszym ciągu po przekazaniu egzekucji w trybie art. 773 k.p.c. Po zakończeniu egzekucji przez komornika sądowego sposób pobierania opłaty określa art. 59 u.k.s.egz. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu, komornik ściąga od dłużnika opłatę nie uiszczoną przez zwolnionego od kosztów sądowych wierzyciela przy wszczęciu egzekucji (a więc tę część opłaty o jakiej mowa w art. 45 ust. 1 u.k.s.egz.) oraz pozostałą część opłaty nie obciążającą wierzyciela, z tym że druga część opłaty oblicza się proporcjonalnie do wyegzekwowanych kwot, druga część opłaty wynosiła więc 14%, skoro łącznie wysokość opłaty obejmowała 21% (art. 49 u.k.s.egz.), a przy wszczęciu egzekucji komornik pobierał 7% (art. 45 ust. 1 u.k.s.egz.). Wierzyciel – Skarb Państwa (Naczelnik Urzędu Skarbowego w C.), będący jednocześnie organem egzekucyjnym, opłat egzekucyjnych przy wszczęciu egzekucji nie ponosił.

Trafnie zauważył Sąd Okręgowy, że pobranie pełnej opłaty w wysokości łącznie 21% wyegzekwowanej kwoty może nasuwać zastrzeżenia w sytuacji, gdy komornik nie prowadził całej egzekucji od początku (skoro egzekucja administracyjna była już wszczęta), a opłatami za czynności dokonane w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym dłużnik został już obciążony. Rodzi się bowiem pytanie, czy słuszne jest obciążanie dłużnika w takiej sytuacji także opłatą pobieraną przy wszczęciu egzekucji. Rozważanie tej kwestii musi jednak pozostać w sferze uwag *de lege ferenda*. Rzeczą Sądu Najwyższego jest dokonywanie wykładni przepisów mających zastosowanie w sprawie, nawet gdy

mogą budzić wątpliwości odnośnie do słuszności przyjętych rozwiązań. Analiza treści art. 45 ust. 1, art. 49 i 59 ust. 1 u.k.s.egz., w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania przez komornika skarżonego postanowienia (a także w dacie wydania postanowienia przez Sąd pierwszej instancji), nie pozwala na inną niż przedstawiona w uchwale wykładnię. Zwrócić także należy uwagę, że ustawa o komornikach sądowych i egzekucji nie zawiera żadnych rozwiązań, które mogłyby stanowić podstawę do rozdzielenia pobieranej przez komornika opłaty i odliczania opłat już obciążających dłużnika w związku z dokonaniem czynności przez administracyjny organ egzekucyjny. Nawet zatem gdyby podać w wątpliwość słuszność przyjętego w ustawie rozwiązania, to i tak nie istnieje metoda rozdzielenia pobieranej przez komornika opłaty.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 390 k.p.c., rozstrzygnął przedstawione zagadnienie prawne, jak w uchwale.